

Izabella Andrzejuk

Sprawozdanie z V Międzynarodowej Konferencji Naukowej Etyki Mediów, 19–20 maja 2011 r.

Studia Philosophiae Christianae 48/1, 193-200

2012

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

to, aby zniszczyć śmierć, ukazując życie i doprowadzić do zjednoczenia się ludzi z Bogiem. Według Ireneusza to przez nieposłuszeństwo Adama cała ludzka natura została dotknięta grzechem i śmiercią. Chrystus jako drugi Adam, będąc posłusznym woli Boga, staje się człowiekiem pośród ludzi, aby wyrwać cały rodzaj ludzki spod władzy grzechu i śmierci.

Pracownicy Katedry Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej UKSW przedstawili referaty dotyczące zasadniczo filozoficznych aspektów zagadnień chrystologicznych. Większość referatów dotyczyła zagadnień historycznych. Warto zaznaczyć, że wykładowcy z UKSW podjęli w swoich referatach najbardziej fundamentalną problematykę chrystologiczną.

IZABELLA ANDRZEJUK

Wyższa Szkoła Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych, Warszawa

**SPRAWOZDANIE Z V MIĘDZYNARODOWEJ
KONFERENCJI NAUKOWEJ ETYKI MEDIÓW
19-20 MAJA 2011 R.**

Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie wraz z Sekcją „Aksjologii Komunikowania” Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej zorganizowały wspólnie piątą już edycję międzynarodowej konferencji, poświęconej etyce w mediach. Tym razem głównym tematem konferencji była problematyka odpowiedzialności. Organizatorzy postanowili skupić się właśnie na pozycji i znaczeniu odpowiedzialności w mediach.

Pierwszego dnia konferencji, 19 maja, zaplanowano sesję plenarną oraz obrady w dwóch sekcjach. Tematem sekcji A było zagadnienie granic, fundamentów i kryteriów odpowiedzialności. Sekcja B zajmowała się tematem odpowiedzialności w działaniach dziennikarskich.

Na początku konferencji wszystkich zgromadzonych przywitał ks. prof. dr hab. Michał Drożdż, dyrektor Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UPJPII i poprosił o uroczyste otwarcie konferencji prorektora ds. Nauki i Współpracy Zagranicznej, ks. dra hab. Arkadiusza Barona oraz ks. prof. dra hab. Janusza Mastalskiego (dzienikarza Wydziału Nauk Społecznych UPJPII). Po uroczystym otwarciu konferencji rozpoczęła się pierwsza sesja plenarna, którą prowadziła dr hab. Izabela Dobosz z UPJPII.

Pierwszym prelegentem był ks. dr hab. Andrzej Baczyński (UPJPII), który zaprezentował referat pt. *Dylematy programowe współczesnej telewizji – produkt bez odpowiedzialności*. Treść wystąpienia była reakcją na wyemitowany przez telewizję BBC program, którego przedmiotem była agonia człowieka chorego na nowotwór. A. Baczyński zwrócił uwagę, iż taką transmisję można traktować jako kolejną próbę przesunięcia barier prywatności i zwykłej ludzkiej przyzwoitości. Wśród pobudek takiego działania wskazał na chciwość, egoizm oraz brak szacunku dla siebie i innych ludzi. Prelegent stwierdził także, iż powodem „wyścigu za sensacją” w programach telewizyjnych jest zależność mediów od kapitału.

Kolejnym prelegentem był prof. dr hab. Ignacy Fiut z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, który przedstawił referat zatytułowany: *Odpowiedzialność a medialna transformacja podmiotu ludzkiego. Propozycja growej etyki mediów*. I. Fiut zwrócił uwagę, iż można przyjąć, że media i komunikacja same w sobie wzięte – nie są ani dobre, ani złe. Wśród zalet przekazu medialnego prelegent wymienił możliwość napiętnowania zła. Zdaniem prof. Fiuta właśnie samo pokazanie zła jest szansą na jego krytykę. Innym aspektem, na który prelegent zwrócił uwagę, jest brak funkcji pedagogicznego oddziaływania mediów na odbiorcę. Fakt ten sprawia, że odbiorca musi być wcześniej nauczony i właściwie przygotowany do korzystania ze środków masowego przekazu. W proponowanym modelu growej etyki mediów, polityka, media i biznes stanowią pewnego rodzaju grę, w której etyka powinna się mieścić.

Następnie ks. dr hab. Wojciech Misztal (UPJPII) wygłosił referat pt. *Odpowiedzialność: niezbędna pomoc, czy szkodliwa przeszkoda? Przy-*

czynny do relacji między chrześcijaństwem i mediami. W. Miszał przedstawił rozumienie odpowiedzialności w dwóch ujęciach: jako cechę Boga oraz jako specyficzne zachowanie człowieka, korzystającego z daru odpowiedzialności. W przypadku pierwszego rozumienia odpowiedzialności prelegent zwrócił uwagę, iż Bóg stawia człowiekowi wymagania, ale także sam się zobowiązuje do określonych zachowań względem człowieka. W przypadku drugim – umiejętne korzystanie z daru odpowiedzialności ma człowieka prowadzić do upodobnienia się do Boga.

Ostatnim prelegentem sesji plenarnej była prof. dr hab. Katarzyna Pokorna-Ignatowicz z Krakowskiej Akademii im. A. F. Modrzewskiego. W swoim referacie pt. *Europejska debata o odpowiedzialności mediów po publikacji karykatur Mahometa* przypomniała krótko okoliczności omawianego przez nią incydentu, a następnie skupiła się na prezentacji różnych stanowisk w środowiskach medialnych na temat publikowania karykatur Mahometa. Prelegentka zwróciła uwagę, iż opinie dziennikarzy nie były jednolite w ocenie tego wydarzenia. Poza tym – jak zaznaczyła prof. Pokorna-Ignatowicz – skutkiem ubocznym zamieszczenia karykatur w duńskim czasopiśmie była dyskusja na temat odpowiedzialności mediów i dziennikarzy oraz na temat granic odpowiedzialności i jej związków z wolnością.

Po krótkiej przerwie rozpoczął się panel dyskusyjny zatytułowany *Odpowiedzialność mediów – odpowiedzialność w mediach: konfrontacja teorii z praktyką*. Moderatorką panelu była mgr Maja Bednarska (UPJPII) a wśród panelistów znaleźli się: prof. dr hab. A. Baczyński, dr Jan Szewek, mgr red. Magda Dobrzyniak (Radio Bonus, UPJPII), dr Elżbieta Czarny-Drożdżejko (UJ), red. Marek Mikos (UPJPII), red. Szymon Wróbel (Dziennik Polski).

Sekcja B była prowadzona przez dra Krzysztofa Gurbę (UPJPII). Pierwszym prelegentem tej sekcji była dr Izabella Andrzejuk z Wyższej Szkoły Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych w Warszawie, która zaprezentowała referat zatytułowany: *Mieczysława Gogacza etyka chronienia osób jako podstawa dla etyki zawodu dziennikarza*. W swoim wystąpieniu I. Andrzejuk zwróciła uwagę na trzy zagadnienia z etyki M. Gogacza, które mogą stanowić punkt wyjścia dla etyki dziennikarskiej. Są nimi:

- a. Rozumienie osoby i relacji osobowych jako wzajemnych odniesień, budujących się na przejawach istnienia człowieka jako osoby;
- b. Rozumienie odpowiedzialności jako umiejętności brania na siebie konsekwencji własnego postępowania;
- c. Zasady wyboru działań chroniących dobro osób (mądrość, kontemplacja, sumienie).

Z tak ujętych fundamentów prelegentka wyprowadziła również problematykę wolności rozumianej jako wierność prawdzie w jej związku z dobrem w postępowaniu człowieka.

Jako kolejna wystąpiła mgr Adriana Borowiecka z Uniwersytetu Jagiellońskiego, z referatem zatytułowanym: *Odpowiedzialne dziennikarstwo: realizacja zasady obiektywizmu oraz oddzielania informacji od komentarza w mediach opiniotwórczych*. Prelegentka przedstawiła w swoim referacie warunki, jakie muszą spełniać media, aby przekazywana przez nie informacja mogła być uznana za rzetelną. Wśród nich przede wszystkim – zdaniem A. Borowieckiej – należy wymienić zasadę dostosowywania się do poziomu odbiorcy. Mgr A. Borowiecka wskazała także na dwie zasady etyki dziennikarskiej: zasadę obiektywizmu oraz zasadę oddzielania informacji od komentarza. Prelegentka zwróciła również uwagę, iż we współczesnych mediach zasady te są często łamane.

Następnie swój referat pt. *Sposoby i przyczyny prezentowania wydarzeń politycznych w czasopiśmie „Zrno”* wygłosił mgr Michał Albert (Katolícka Univerzita, Ružomberok, Slovakia). Prelegent skupił się w pierwszej kolejności na charakterystyce omawianego czasopisma, określając je jako chrześcijańskie i funkcjonujące w tzw. drugim obiegu. M. Albert zaznaczył także, iż *Zrno* przede wszystkim interesowało się problematyką polityczną i temu też tematowi była poświęcona większość artykułów i wywiadów. Ostrze krytyki artykułów skierowane było przede wszystkim przeciwko rządowi V. Mečiara. Swoje wystąpienie prelegent uzupełnił wykresami pokazującymi przemiany i rozwój czasopisma oraz cytatami z wypowiedzi dziennikarzy współtworzących pismo.

Kolejnym referentem była mgr Maria Kołunowska z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. W swoim referacie zatytuło-

wanym *Sposób przedstawienia treści religijnych w telewizyjnych serwisach informacyjnych TVP1 w sytuacji żałoby narodowej (po katastrofie smoleńskiej i śmierci JP II)* prelegentka zreferowała wyniki przeprowadzonych badań na temat treściowej zawartości wybranych serwisów informacyjnych z dnia 2 kwietnia 2005 oraz 10 kwietnia 2010. Efektem przeprowadzonych analiz było stwierdzenie, iż w obliczu katastrofy bądź żałoby środki masowego przekazu odwołują się do wartości religijnych i w sposób akceptujący odnoszą się do podstawowych prawd wiary katolickiej.

Ostatnim prelegentem sekcji była mgr Michalina Szczepańska z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. W swoim wystąpieniu, zatytułowanym: *Punktowa analiza czynników wewnętrznych jako próba zmierzenia stopnia odpowiedzialności treści audycji radiowych*, prelegentka podjęła próbę oceny stopnia odpowiedzialności różnych audycji przy pomocy metod z zakresu zarządzania strategicznego.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się obradami w dwóch sekcjach. Sekcji A przewodniczył prof. dr hab. Tomasz Goban-Klas z Uniwersytetu Jagiellońskiego, przewodniczącym sekcji B był dr hab. Artur Andrzejuk, prof. UKSW.

Pierwszym prelegentem w sekcji B była dr Monika Podkowińska ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W swoim referacie zatytułowanym *Odpowiedzialność i media w komunikacji rodzinnej* zwróciła uwagę na wpływ mediów na funkcjonowanie komunikacji pomiędzy członkami rodziny. Prelegentka zauważyła, iż ten rodzaj oddziaływania jest nieuchronny i dlatego tak bardzo potrzebna jest umiejętność wykorzystywania nowoczesnych narzędzi komunikacyjnych w obszarze wzajemnego komunikowania się poszczególnych członków rodziny. Ponadto M. Podkowińska przedstawiła wady i zalety funkcji spełnianych przez media właśnie w odniesieniu do rodziny.

Jako kolejny wystąpił dr Wojciech Wcisł, z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Jego wystąpienie zatytułowane *Wolontariat w mediach jako przykład odpowiedzialnych mediów* było poświęcone specyficje funkcjonowania wolontariatów na terenie Polski a także problematyce promowania w mediach akcji wolontarystycznych.

Następnie redaktor mgr Jolanta Zaręba z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie wygłosiła referat pt. *Między dziennikarstwem a reklamą*. Referentka zwróciła uwagę na panujące w profesji dziennikarskiej niebezpieczne zwyczaje, polegające na aktywnym uczestniczeniu dziennikarzy w różnorodnych reklamach. Mgr Zaręba zauważyła, iż takie postępowanie jest coraz częściej tolerowane przez szefów redakcji, mimo że jest to zachowanie sprzeczne z zaleceniami dziennikarskich kodeksów etycznych. Obecność dziennikarzy w programach reklamowych – zdaniem J. Zaręby – prowadzi do dezorientacji widzów, którzy zazwyczaj oczekują od dziennikarzy bezstronności.

Jako kolejna, wystąpiła dr Viera Lehoczka z Uniwersytetu Św. Cyryla i Metodego w Trnawie. W swoim referacie, zatytułowanym *Trendy cywilizacji postmodernistycznej a komunikacyjne kompetencje mediów*, zwróciła uwagę na problem promowania przez media konsumpcyjnego modelu życia, w którym to modelu istotnym celem człowieka ma być rozrywka i zabawa. Dr Lehoczka zaznaczyła również, iż wobec tak funkcjonujących mediów pilnym problemem staje się wychowanie ludzi do umiejętnego korzystania z przekazu medialnego.

Ostatnią prelegentką tej sekcji była mgr Dorota Mazur z UPJPII. Prelegentka wygłosiła referat zatytułowany *Odpowiedzialność ewangelizacyjna mediów katolickich*. D. Mazur w swoim wystąpieniu wskazała na dwa istotne akcenty, które powinny charakteryzować media katolickie: po pierwsze – powinny one działać wspólnie, unikając wzajemnej publicznej krytyki, i po drugie – powinny wykazywać się odwagą w głoszeniu prawdy. Ponadto D. Mazur wymieniła Franciszka Salezego i Maksymiliana Kolbe jako pierwszych, którzy podejmowali zagadnienie powołania ewangelizacyjnej mediów.

Ostatnim akcentem V Międzynarodowej Konferencji Naukowej Etyki Mediów była druga sesja plenarna, której przewodniczyła prof. dr hab. K. Pokorna-Ignatowicz. Podczas tej sesji, zatytułowanej *Odpowiedzialność a misja publiczna*, jako pierwszy wystąpił prof. dr hab. T. Goban-Klas. W swoim referacie pt. *Media publiczne – misja czy prowizja* wskazał na problem pogłębiania komercjalizacji mediów publicznych. Prelegent zaznaczył, iż media publiczne powinny służyć dobru odbior-

ców medialnych, w czym właśnie wyrażałaby się ich misja. Tymczasem wydaje się, iż dla mediów publicznych najistotniejszą sprawą stała się korzyść finansowa, stąd też największe zainteresowanie budzą programy przynoszące dobre dochody. Jako przykład łączenia „misji z prowizją” prelegent podał reklamę *product placement*.

Drugim prelegentem sesji plenarnej był prof. A. Andrzejuk, który wygłosił referat zatytułowany *Różnice w zakresach odpowiedzialności moralnej dziennikarzy ze względu na formy organizacyjne mediów (publiczne, społeczne, komercyjne)*. Prelegent wyróżnił w ramach etyki dziennikarskiej dyrektywy „kategoryczne” – czyli obowiązujące w sposób bezwzględny wszystkich oraz „postulatywne” – czyli zależne od celów postawionych przed określonym rodzajem mediów. A. Andrzejuk zwrócił ponadto uwagę na panujący w mediach agnostycyzm jako skutek braku prawdy, którą powszechnie zastępuje się narracją o wydarzeniach.

Jako kolejny wystąpił dr Ladislav Volko z Uniwersytetu św. Cyryla i Metodego w Trnawie. W swoim wystąpieniu zatytułowanym *Media słowackie – oczekiwanie na odpowiedzialność* wskazał przede wszystkim na powszechnie panującą tendencję komercjalizacji oraz amerykańskiej mediów. Wspomniana komercjalizacja dotyczy również mediów publicznych, które zamiast realizować swoją misję publiczną, koncentrują się wyłącznie na kwestiach finansowych. Zdaniem L. Volko, wśród pilnych tematów, które słowackie media publiczne powinny podjąć, znajdują się między innymi takie problemy, jak integracja społeczna (w kontekście funkcjonowania w społeczności słowackiej Romów) czy wspieranie dialogu społecznego. Ponadto, według prelegenta, media słowackie zmagają się także z problemami typowymi dla państw bloku postkomunistycznego.

Ostatnim prelegentem był dr Mirosław Lakomy z Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie. W swoim referacie zatytułowanym *Media whistleblowingowe a odpowiedzialność* dr Lakomy zwrócił uwagę, iż przyczyną powstawania tego typu mediów jest brak zaufania do demokracji przy towarzyszącej tej nieufności potrzebie jednoczenia się. Przykładem mediów whistleblowingowych jest

– zdaniem prelegenta – WikiLeaks, które skupiło się przede wszystkim na działalności o charakterze demaskatorskim.

Po wystąpieniu dra M. Lakomego organizatorzy podsumowali i zakończyli konferencję, zapraszając wszystkich zebranych na obiad.

IZABELLA ANDRZEJUK

Wyższa Szkoła Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych, Warszawa

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI
GENEZA PAŃSTWA A PROBLEM FILOZOFII POLITYCZNEJ
28 MARCA 2011 R.**

W dniu 28 marca 2011 roku odbyła się konferencja międzynarodowa *Geneza państwa a problem filozofii politycznej* zorganizowana przez Katedrę Historii Myśli Politycznej Instytutu Nauk Społecznych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Konferencja rozpoczęła się wystąpieniami rektora UPH, prof. dra hab. Antoniego Jówko, następnie dziekana Wydziału Humanistycznego, prof. dra hab. Jerzego Kunikowskiego oraz dyrektora Instytutu Nauk Społecznych, prof. dra hab. Stanisława Jaczyńskiego.

Po uroczystym otwarciu konferencji i przemówieniach władz uczelni rozpoczęły się obrady plenarne. Jako pierwszy prelegent wystąpił prof. dr hab. Adam Wielomski, reprezentujący organizatorów konferencji. W swoim referacie, zatytułowanym *Koncepcje powstania państwa w zachodniej myśli politycznej na przestrzeni wieków i polityczne implikacje tych teorii*, zaprezentował cztery najbardziej powszechne i znane sposoby powstawania państw. Pierwszy z nich oparty jest na arystotelesowskiej koncepcji, według której państwo powstaje ze względu na społeczną naturę człowieka. Drugi sposób jest uzasadniany teologicznie i uwidacznia się w teokratycznej koncepcji państwa; tutaj mieści się du-